

Маккаи Мукарраманинг Қуръонда келган исмлари

15:22 / 20.05.2025 2004

1. Макка.

«Макка»нинг луғавий маъноси ҳалок этди, ноқис қилди, демакдир. Бу юртнинг Ҳарам деб номланишига сабаб — у гуноҳларни камайтиради ва уларни йўқ қилади ёки у ерда зулм қилган киши ҳалок этилади. Яъни, у зўравонларни ҳалок қилади, ғурурларини кетказди.

2. Бакка.

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда марҳамат қилади: **«Одамларга муборак, оламларга ҳидоят қилиб қўйилган биринчи уй Баккадаги уйдир»** (Оли Имрон сураси, 96-оят).

«Бакка» сўзининг луғавий маъноси бузиш, ажратиш, бекор қилиш, ифтихорни рад қилиш, пасайтириш, бўйсундириш, деганидир. Макканинг Бакка деб номланиши у ерда одамларнинг издиҳом қилиб тўпланиши ёки Макка зўравонларининг бўйинларини эгиш маъноси борлиги сабабидандир. Зеро, Аллоҳ таоло зўравоннинг ғурурини синдирганидан кейингина у Маккани қасд қилади. Макка мутакаббирларининг ғурурини пасайтириш маъносидадир. Бакка деганда ирода қилинадиган жой ҳақида тўртта қавл бор:

- у Каъба жойлашган ўриннинг исмидир;
- у Байтуллоҳнинг атрофи, Макка ва унинг ёнидаги жойлардир;
- у масжид ва Байтуллоҳнинг номидир;
- Макка – ҳарамнинг ҳаммаси учун қўйилган исм. Албатта, Бакка – бу Макка деганидир. («Зод ал-Мусир фи илмит-тафсир», «Қомус ал-Муҳит»)

3. Уммул-Қуро.

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда айтади:

«Бу (Қуръон) бир муборак, ўзидан олдинги китобларни тасдиқлайдиган, барча қишлоқларни (ва шаҳарларнинг) онаси - маркази бўлмиш (Макка аҳлини) ҳамда унинг атрофидаги кишиларни (охират азобидан) огоҳлантиришингиз учун Ўзимиз нозил қилган Китобдир» (Анъом сураси, 92-оят).

Макка — қишлоқларнинг онаси. Унинг бундай деб номланиши ҳақида ҳам тўртта сўз бор:

- Ер Макканинг пастки қисмидан текисланган. У ернинг киндигида ва дунёнинг ўртасида жойлашгандир. Яъни, ер курраси сатҳидаги қуруқликдир. Маккаи Мукаррама атрофида ер юзи тартиб билан тақсимланган. Макка қуруқ ернинг маркази ҳамда ер курраси сатҳидаги барча шаҳарлардан намоз учун юзланиладиган томондир.

Илмий фалакиёт тадқиқотлари Маккаи Мукарраманинг кўксига бино этилган Каъба Ернинг марказида, деб исботлаган.

- У ер энг қадимий жойдир.
- Каъба барча одамлар юзланадиган қибладир.
- У обрў-эътибор жиҳатидан қишлоқларнинг энг буюгидир.

4. Ал-Балад.

Бу ерда «балад» сўзидан мақсад Маккадир.

5. Баладул амин.

Ибн Жавзий: «Бундаги шаҳар Маккаи Мукаррамадир. Жоҳилиятда ҳам, Исломда ҳам қўрқоқлар бу шаҳарда омон юришган», деганлар.

6. Балдату.

Ибн Жавзий: «У Макка шаҳри», деб айтганлар.

7. Ҳароман амина.

Бу шаҳар тарих мобайнида қандай дин ёки мазҳаб бўлишидан қатъи назар, тинч-осойишта бўлиб келган. У ерга фақат эҳромдагина кирилган. Агар бирор хавф етгудек бўлса, ўша тинч жойга қочиб киришган. Бу осойишталик нафақат инсон, балки ҳайвонот ва набототни ҳам ўз ичига олган.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бу ҳақда: «Албатта, бу шаҳар еру осмон халқ қилинганидан бери Аллоҳ у ерда (ҳайвон овлаш, ўсимликни пайҳонлашни) ҳаром қилган», деганлар.

То қиёмат кунигача Аллоҳ ҳаром этгани сабабли у ерда бирор тиканни узиш ёки овни ҳайдаб кетиш ҳаромдир.

8. Водин ғойри зий заръин.

Ибн Жавзийнинг айтишларича, «экин ўсмайдиган водий» Макка шаҳри бўлиб, у ерда экин ўсмайди, сув ҳам бўлмайди.

9. Маъад.

Ибн Аббос айтадилар: «Яъни, сизни Маккага, албатта, қайтаргувчидир».

10. Қоря.

Ибн Жавзий: «Қишлоқдан мурод, Макка шаҳридир», деганлар.

11. Масжидул Ҳаром.

Бундан тўрт маъно назарда тутилади:

- Каъба;
- Каъба ва унинг атрофидаги масжид;
- Макканинг жамики жойи;

Қатода: «Масжидул Ҳаром Маккадир», дедилар.

- Ҳарамнинг барча жойи;

Ибн Аббос ва Ато: «У Ҳарамнинг жамики еридир», дейишган.

**«Макка, Каъба, Замзам тарихи, ҳаж ва умра маносиклари»
китобидан.**

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 7
сентябрдаги 03-07/ 6905-рақамли хулосаси асосида чоп этилган..